

Datum: 6. 4. 2012

Projekt OBOGATENO UČENJE TUJIH JEZIKOV

Analiza refleksijskega vprašalnika delavnice za TU: UPORABA FILMA PRI POUKU TJ

1 OPIS/UTEMELJITEV PRISTOPA K EVALVACIJI

Film je eden od medijev, ki je v slovenskem šolskem kurikulumu in šolski praksi pogosto zapostavljen in uporabljen preveč naključno oziroma površinsko. Uporaba filma pri pouku mora biti celovita in obsegati vse korake, od odločitve za izbor filma in priprave na uporabo pri pouku, do izvedbe, tj. do vključitve filma v pouk, ter faze oz. dejavnosti: pred-, med- in po ogledu filma.

Film je kot medij oz. sredstvo/orodje pri pouku tujega jezika (kot tudi na splošno) uporaben za: razvijanje jezikovnih zmožnosti (slušne in bralne zmožnosti neposredno, posredno tudi govorne in pisne), razvijanje medijske pismenosti in za spodbujanje medkulturnega učenja. Razlogi za uporabo filma pri pouku so mnogoteri: film namreč sočasno deluje na različna čutila in na kognitivne kanale in gledalca vključuje celostno (apelira na njegov razum in čustva, v njem vzbuja občutke empatije s protagonisti), učenci/dijaki so izpostavljeni aktualnemu govorjenemu jeziku, film združuje „zabavo“ (tj. je pogosto izbrana pristočna dejavnost mladih in odraslih) in učenje, prav tako pa nam posnetki filmov nudijo možnost uporabe podnapisov, ki učencem in dijakom olajšajo razumevanje filma ter hkrati poleg slušnih razvijajo tudi njihove bralne zmožnosti.

Delavnico z refleksijskim vprašalnikom smo oblikovali z namenom oziroma ciljem:

- Ozvestiti TU o možnostih uporabe filma kot učnega orodja pri pouku TJ;
- Ozvestiti TU o uporabi komedije kot filmskega žanra za razvijanje medkulturne zavesti, medkulturne občutljivosti, medkulturne sporazumevalne zmožnosti;
- Spodbuditi TU, da preko usmerjenih navodil pripravijo didaktično umestitev gledanega filma v pouk in na ta način pričnejo s sistematično uporabo filma pri pouku TJ in v okviru medpredmetnih povezav;
- Pridobiti povratne informacije TU o gledanem filmu »Ženske iz šestega nadstropja«.

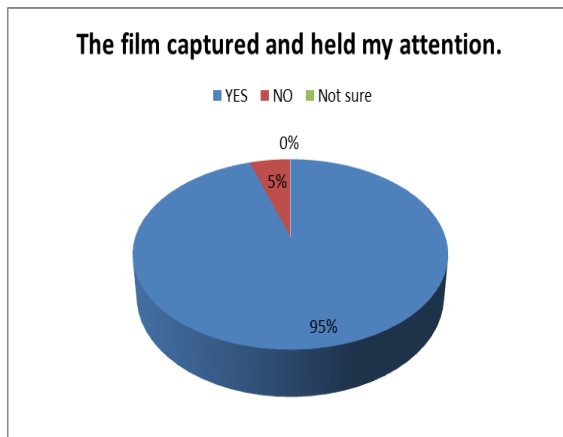
Delavnico so TU izvedli s pomočjo refleksijskega vprašalnika, ki se je navezoval na gledani film »Ženske iz šestega nadstropja«. V prvem delu vprašalnika so morali TU individualno podati mnenja o filmu ter se opredeliti ali se s podanimi trditvami strinjajo (Y=YES) oz. ne strinjajo (N=NO) oz. se o trditvi ne želijo opredeliti (? = not sure). Drugi del vprašalnika so TU reševali v jezikovnih skupinah (dve skupini TU angleščine, skupina TU francoščine, skupina TU nemščine, mešana skupina TU italijanščine in španščine), v katerih so diskutirali o jezikovno in kulturno specifičnih vprašanjih in trditvah. V tretjem delu vprašalnika pa so morali TU individualno opisati vse faze didaktizacije/priprave za uporabo filma »Ženske iz šestega nadstropja« pri pouku tujega jezika (faze oz. dejavnosti: pred-, med- in po-ogledu).

Število oddanih in analiziranih vprašalnikov je petindvajset. V nadaljevanju, v analizi refleksijskega vprašalnika delavnice za TU, povzamemo odgovore TU in jih analiziramo.

2. UGOTOVITVE in ANALIZA ZAPISOV

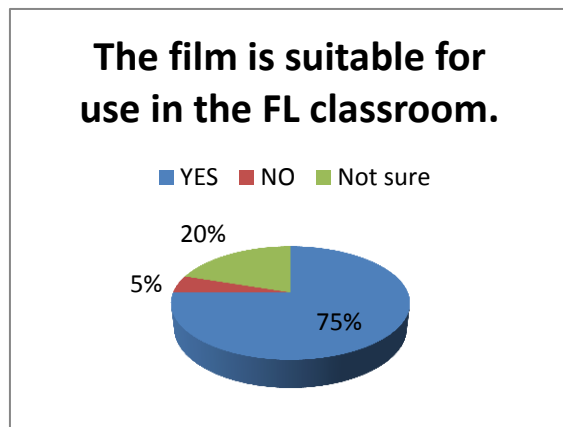
TRDITEV 1.1: The film captured and held my attention.

TU so v **devetnajstih** primerih odgovorili, da je film pritegnil njihovo pozornost ter zanimanje, v **enem** primeru pa je TU na trditev odgovorili nikalno.

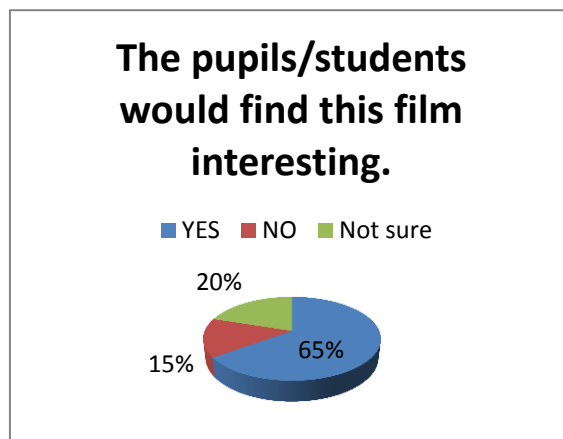
TRDITEV 1.2: The film is suitable for use in the FL classroom.

TU so se v **petnajstih** primerih strinjali s trditvijo, da je film primeren oz. ustrezen za uporabo pri pouku tujega jezika, v **petih** primerih pa TU niso bili prepričani o primernosti uporabe filma pri pouku TJ. TU je le v **enem** premeru nikalno odgovoril na trditev o primernosti uporabe filma pri pouku TU.

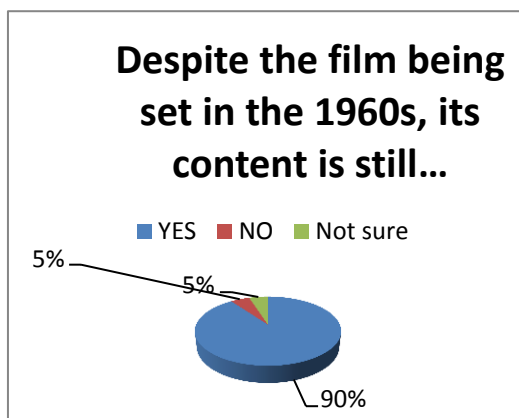
TRDITEV 1.3: The film is suitable for use in the FL classroom.

TU so v **trinajstih** primerih odgovorili, da bi bil film zanimiv in aktualen tudi za učence oz. dijake. V **štirih** primerih TU niso prepričani o interesu učencev oz. dijakov za film. V **treh** primerih pa so TU odgovorili, da bi bil film za učence/dijake nezanimiv.

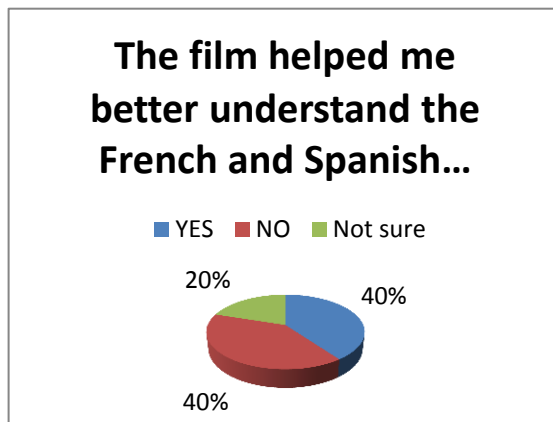
TRDITEV 1.4: Despite the film being set in the 1960s, its content is still relevant today.

TU so v **osemnajstih** primerih odgovorila, da je vsebina filma kljub zgodovinskemu obdobju, ki ga film prikazuje (šestdeseta leta 20. stoletja) relevantna tudi dandanes. V **enem** primeru TU o relevantnosti vsebine ni prepričan, v **enem primeru** pa TU meni, da vsebina filma ni več aktualna za današnji čas.

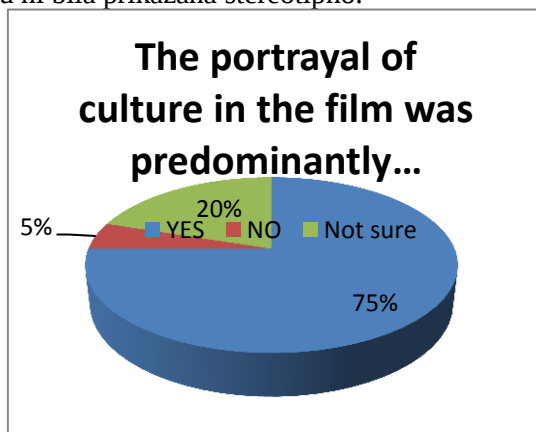
TRDITEV 1.5: The film helped me better understand the French and Spanish culture(s).

TU so v **osmih** primerih odgovorili, da je film prispeval k njihovemu boljšemu razumevanju francoske in španske kulture v **osmih** primerih pa so TU na trditev podali nikalen odgovor. V štirih primerih TU niso prepričani o vplivu filma na njihovo boljše razumevanje francoske ali španske kulture.

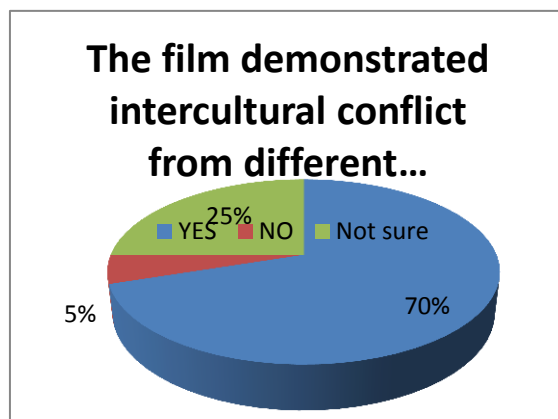
TRDITEV 1.6: The portrayal of culture in the film was predominantly stereotypical.

TU so v **petnajstih** primerih odgovorili, da sta bili španska in francoska kultura v filmu prikazani pretežno stereotipno. V **štirih** primerih se TU niso opredelili o stereotipnosti prikaza kultur, v enem **primeru** pa je TU podal odgovor, da kultura v filmu ni bila prikazana stereotipno.

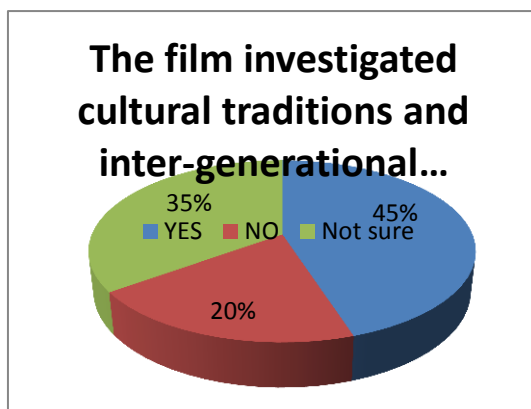
TRDITEV 1.7: The film demonstrated intercultural conflict from different perspectives.

TU so v **štirinajstih** primerih odgovoril, da film prikazuje medkulturni konflikt z različnih vidikov v **petih** primerih pa TU niso bili prepričani o prikazu medkulturnega konflikta t različnih zornih kotov. Le v **enem** primeru je TU odgovoril, da film ne prikazuje medkulturnega konflikta z različnih perspektiv.

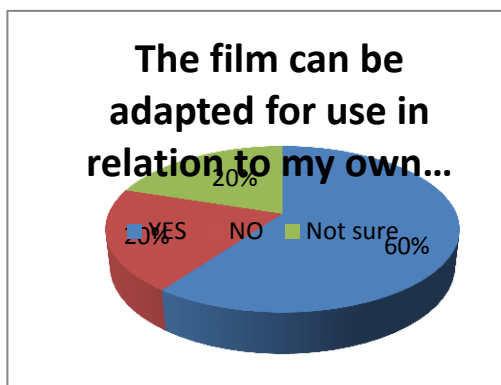
TRDITEV 1.8: The film investigated cultural traditions and inter-generational clashes.

TU so v **devetih** primerih odgovorili, da film osvetli različne kulturne tradicije in medgeneracijske razlike. V **sedmih** primerih TU niso bili prepričani o proučevanju kulturnih tradicij in medgeneracijskih razlik, v **štirih** primerih pa so na trditev odgovorili nikalno.

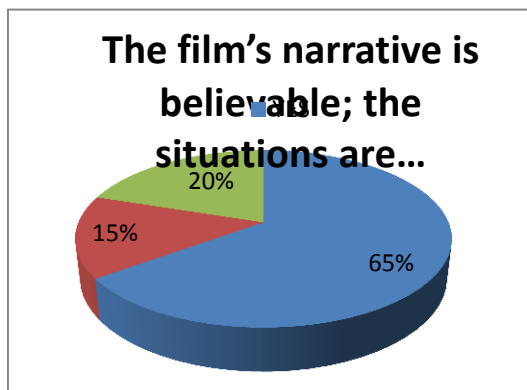
TRDITEV 1.9: The film can be adapted for use in relation to my own culture(s).

TU so v **dvanajstih** primerih odgovorili, da bi film lahko prilagodili za uporabo v svojem kulturnem okolju. V **štirih** primerih TU niso bili prepričani o možnosti prilagoditve filma za uporabo v lastnem kulturnem okolju, v **štirih** primerih pa so na trditev odgovorili nikalno.

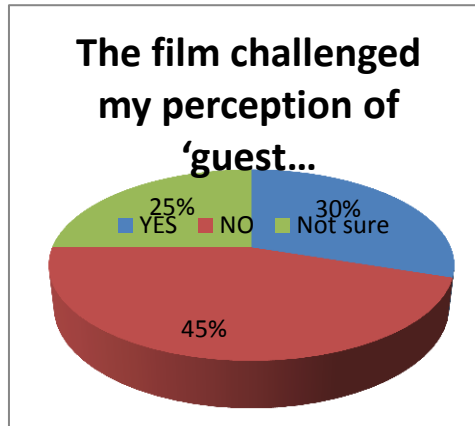
TRDITEV 1.10: The film's narrative is believable; the situations are authentic.

TU so v **trinajstih** primerih odgovorili, da je filmska zgodba prepričljiva in situacije v filmu avtentične. V **štirih** primerih TU niso bili prepričani o avtentičnosti situacij v filmu, v **treh** primerih pa so na trditev podali negativen odgovor.

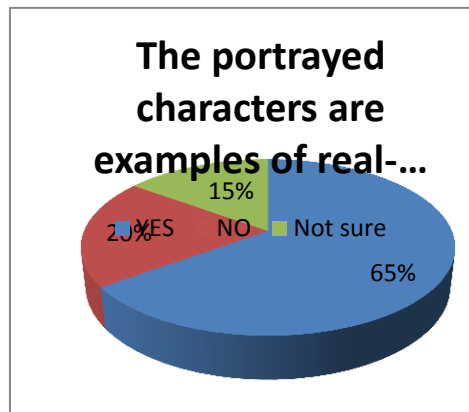
TRDITEV 1.11: The film challenged my perception of 'guest workers/Gastarbeiter'.

TU so v **devetih** primerih odgovorili, da film ni izzval in spremenil njihove percepcije o »gostujočih« delavcih. V **šestih** primerih so na trditev odgovorili pritrdilno, v **petih** primerih pa TU niso prepričani o vplivu filma na njihovo percepcijo »gostujočih« delavcev.

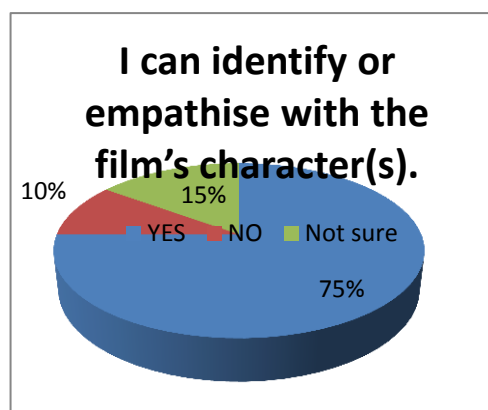
TRDITEV 1.12: The portrayed characters are examples of real-life people.

TU so v **trinajstih** primerih odgovorili, da so bili prikazani filmski liki primeri posameznikov iz resničnega življenja. V **štirih** primerih so TU na trditev odgovorili nikalno, v **treh** primerih pa TU niso prepričani v prikaz filmskih likov kot posameznikov iz resničnega življenja.

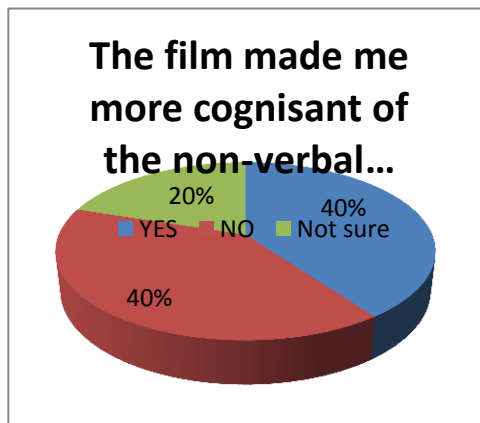
TRDITEV 1.13: I can identify or empathise with the film's character(s).

TU so v **petnajstih** primerih odgovorili, da se lahko identificirajo oz. vživijo v vlogo filmskih likov. V **treh** primerih TU niso bili prepričani o tem ali se lahko vživijo oz. identificirajo z filmskimi liki, v **dveh** primerih pa sta TU na trditev odgovorila nikalno.

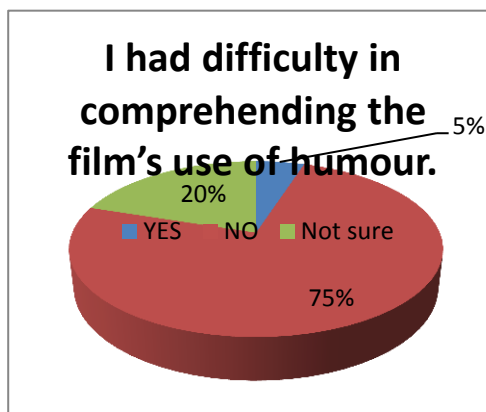
TRDITEV 1.14: The film made me more cognisant of the non-verbal aspect of communication.

TU so v osmih primerih odgovorili, da je film vplival na njihovo zavedanje aspekta neverbalne komunikacije. Prav tako so v osmih primerih na trditev odgovorili nikalno. V štirih primerih pa so TU odgovorili, da niso prepričani o lastni spremembi zaznave pomena neverbalne komunikacije.

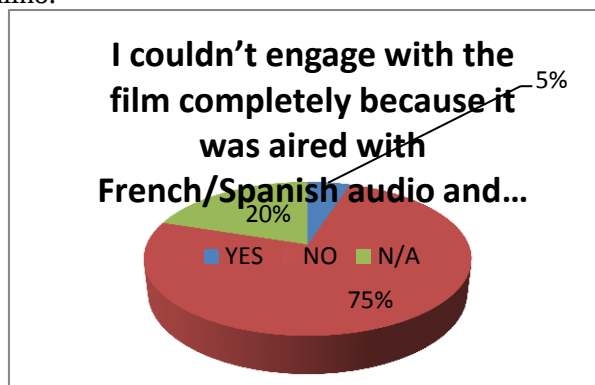
TRDITEV 1.15: I had difficulty in comprehending the film's use of humour.

TU so v **petnajstih** primerih odgovorili, da niso imeli težav z razumevanjem humorja v filmu. V **štirih** primerih se TU niso opredelili o razumevanju humorja v filmu, le v **enem** primeru je TU odgovoril, da je imel/-a težave z razumevanjem humorja prikazanega v filmu.

TRDITEV 1.16: I couldn't engage with the film completely because it was aired with French/Spanish audio and Slovene subtitles.

TU so v **petnajstih** primerih odgovorili, da so se lahko vključili v film kljub temu, da je bil posnet v francoskem in španskem jeziku, podnapisi pa so bili v slovenščini. V **štirih** primerih se TU niso opredelil o vključitvi v film in razumevanju jezika, govorjenega v filmu, ter slovenskih podnapisov. Le v **enem** primeru je TU odgovoril na trditev pritrdilno.

Drugi del vprašalnika so TU izpolnjevali v jezikovnih skupinah znotraj katerih so TU odgovarjali na jezikovno specifične vprašanja in podajali mnenja o predloženih trditvah.

Trditve in vprašanja TU angleškega jezika so se nanašala na uporabo humorja ter prednosti in slabosti uporabe filmov posnetih v Hollywoodu (prejeli smo 11 odgovorov). TU kar v enajstih primerih opozorijo na previdnost pri izbiri humorja, prikazanega v filmu, saj je ta morebiti kulturno pogojen. V treh skupinah TU dodatno opozorijo tudi na izgubo komičnosti v primeru jezikovnega prevoda. Prav tako nas v treh primerih TU opozorijo na razliko med razumevanjem in sprejemanjem humorja. Skupina TU nas v dveh primerih opozori tudi na uporabo stereotipov v filmih in nujnost problemske obravnave slednjih. Nadalje TU v štirih primerih opozorijo tudi na dodatne kriterije pri izbiri filma, in sicer moramo biti pri izboru filma pozorni na: starost učencev/dijakov, seznanjenostjo učencev/dijakov s kulturno pogojenostjo humorja, neverbalno komunikacijo prikazano v filmu in na kulturno pogojenost humorja. Kot dodatne kriteriji so TU po enkrat navedli tudi: aktualnost vsebine film in primernost vsebine filma za aplikacijo v šoli.

Drugi sklop odgovorov se je nanašal na filme posnete v Hollywoodu. V petih primerih so skupine TU izpostavile naslednje značilnosti hollywoodskih filmov: poenostavljen humor, znani igralci, širša dostopnost, kulturna homogenost, enostavna raba jezika, množična produkcija filmov, pogosta stereotipizacija kultur, prevlada filmov na filmskem trgu, promocija »zahodnih« vrednot in ameriškega načina življenja. Le v enem primeru TU izpostavi/-jo, tudi da je tudi razumevanje ameriške komedije za učence/dijake lahko težavno, saj ne poznajo ameriškega kulturnega konteksta. V treh primerih TU dodatno navajajo, da so si ameriške in britanske komedije zelo različne. Britanske filme TU opisujejo kot tiste, ki prikazujejo bolj kompleksen humor, imajo bogato besedišče in so kot taki za učence/dijake tudi težje razumljivi. V enem primeru TU poda predlog o primerjavi ameriškega, avstralskega, kanadskega in britanskega humorja.

Trditve in vprašanja TU nemškega jezika so se navezovala na problematiko gostujočih delavcev in migrantov v Nemčiji in na pomen učenje nemškega jezika. Oba nemška TU (prejeli smo 2 odgovora) se strinjata s trditvijo, da Nemčija ni bila uspešna v procesu izgradnje multikulturne družbe. Po mnenju enega TU bi Nemčija morala več pozornosti nameniti razvoju bilingvalnih jezikovnih politik. Učenje jezika države je po mnenju TU bistveno za celovito integracijo posameznika v družbo, velik pomen pa TU pripisuje tudi razvijanju bilingvalnega jezikovnega okolja znotraj družine v kolikor starša izhajata iz različnih kulturnih in nacionalnih okolij.

Trditve in vprašanja TU francoščine in italijanščine (prejeli 4 vprašalnike) bomo povzeli skupaj, saj sta obe skupini podali svoje mnenje na posamezne trditve in vprašanja obeh jezikovnih skupin. Vsi TU italijanskega in francoskega jezika nasprotujejo podani trditvi, da so odnosi v filmu med francoskim meščanstvom in španskimi služkinjami harmonični. Po njihovem mnenju je takšen le odnos med glavnim igralcem filma in služkinjami. Vsi TU nasprotujejo tudi procesu asimilacije migrantov v družbo, saj ta proces ne temelji na spoštovanju različnih kultur, ampak popolnemu prilagajanju večinski kulturi. Bolj učinkovit proces je po njihovem mnenju proces integracije.

V tretjem delu vprašalnika so TU individualno opisali **vse faze didaktizacije/priprave za uporabo filma** »Ženske iz šestega nadstropja« pri pouku tujega jezika (faze oz. dejavnosti: pred-, med- in po-ogledu).

TU so kot PREDOGLEDAJNE DEJAVNOSTI navedli naslednje metode, pristope in oblike dela: diskusija (življenje v Franciji v šestdesetih letih 20. stoletja, humor v različnih kulturah, problematika migracij, položaj tujcev v Republiki Sloveniji, etnične manjšine v Sloveniji, položaj romunskih migrantov v Italiji, vprašanje srečanja dveh različnih kultur, ženski liki v filmu, stereotipi, socialne razlike med državljani Severne in Južne Evrope, družbeni razredi in kultura, vprašanje kaj je sreča, vprašanje medčloveških odnosov, pomen komunikacije, kulturni kontekst filma), učno gradivo in izvedba učne ure na temo (migracij, strpnosti, španske državljanske vojne, obdobja de Gaulle v Franciji, obdobja po drugi svetovni vojni, »Gastarbeitari« v Nemčiji, kulturni stereotipi – EU in Slovenci), zaznavanje jezikovnih komponent filma (komunikacija, besedišč, dialogi v filmu, uporaba fraz, primerjava španskih in francoskih besed), refleksija učencev/dijakov (o čustvih in občutkih v povezavi z vprašanjem migracij v Španiji in Franciji, metoda primerjave (primerjava sedanje situacije migrantov v Sloveniji in Franciji, primerjava med delavskim in višjim razredom in medgeneracijske razlike), predstavitev avtorja, režiserja, igralcev in vsebine filma, raziskovanje (položaja aleksandrinsk, življenje v Parizu v šestdesetih letih 20. stoletja), oblikovanje povzetkov (o kulturnih stereotipih, »high context style« španske in francoske kulture), predstavitev filmskega napovednika in ocena o vsebini filma, uporaba delovnega lista, branje in primerjava različnih filmskih kritik, oblikovanje plakata, oblikovanje kratkega dela o stereotipih, samostojno oblikovanje vprašalnika, opazovanje situacij v filmu

(povezanimi z vprašanji nacionalnosti, spola in socialnega položaja), uporaba refleksijskega vprašalnika, delo v skupinah, razlaga literarnih elementov filma, uporaba pesmi ali časopisnega članka (ki opisuje klišeje različnih kultur) in pregled (različnih tipov humorja, istega zgodovinskega obdobja v Španiji in Franciji).

MEDOGLLEDNE DEJAVNOSTI, ki so jih TU navedli in opisali lahko povzamemo kot: zaznavanje (različnih vrst humorja, različnih stereotipov, jezika in rasne »vzvišenosti«, medgeneracijskega konflikta, neverbalne komunikacije, kulturnih konfliktov), delo v skupinah, zapisovanje zabeležk, sprotna analiza filma (ogled filma po odlomkih), opazovanje (odnosov med Francozi in Španci, vizualne kulturne podrobnosti, raziskovanje (pomena imen in karakterjev, neverbalne komunikacije), nemi ogled filma, uporaba vprašalnika (vsebina filma, opis glavnih oseb, posebnosti dialoga, obravnava besedišča in fonetike, prikaz stereotipov v filmu), uporaba pesmi, postavljanje vprašanj (v povezavi s scenami in vlogami), uporaba delovnega lista (kraj, vloge, španski naglas v francoščini, zgodba filma), primerjava (situacij v filmu in današnje situacije z avtentičnimi dokumenti, primerjava Jugoslavije in Slovenije), uporaba izročkov, dijaki se poistovetijo z filmskim likom in opišejo podobno zgodbo ali problem iz lastnega življenja, identifikacija (različnih vrst humorja, karakterjev in situacij, ki so povezane s specifičnim zgodovinskim obdobjem), oblikovanje prvega vtisa o filmskih likih, dijaki za domačo nalogo napišejo odstavek o filmu.

Kot POOGLLEDNE DEJAVNOSTI so TU navedli naslednje metode, pristope in oblike dela: diskusija (kulturni klišeji in stereotipi, migranti v Sloveniji, družbena moč, situacija filmskih junakov ob koncu filma, kulture današnjega časa, pričakovanja o filmu), vprašalnik za učence in dijake, delo v skupinah, poročanje, domače naloge (migracije v Sloveniji, vprašanje nacionalne pripadnosti, o stereotipih dijakov, o različnih tipih humorja, o povezovalni oz. ločevalni vlogi humorja), metoda primerjave (primerjava ekonomskih migrantov iz Španije v filmu in aktualno situacijo ekonomskih migrantov iz Bosne in Hercegovine in Makedonije v Sloveniji, primerjava percepcije časa med posameznimi kulturami – špansko, francosko, slovensko, ameriško, italijansko, srbsko, itd., primerjava življenja filmskega junaka z lastnim življenjem, primerjava pričakovanj s filmom, primerjava Francije nekoč in danes, primerjava različnih kultur – italijanske, slovenske, nemške, primerjava prvega vtisa o likih z končnim vtisom,), pisanje eseja, pisanje povzetkov, identifikacija individualizma in kolektivnosti v filmu, opazovanje medgeneracijskih konfliktov v filmu, primerjava z filmskimi odlomki drugih filmov s podobno tematiko (The Help, Le Havre), raziskovanje, oblikovanje filmske recenzije, refleksija filma v z vsakodnevnim življenjem učenca/dijaka, debata o nadaljevanju filmske zgodbe, primerjava končne refleksije z začetno, oblikovanje lastne kritike, oblikovanje povzetkov, uporaba avtentičnih gradiv (današnji migranti v Franciji), preoblikovanje posameznih scen slovenskemu kulturnemu okolju, pisanje dnevnika na mednarodni izmenjavi, podajanje komentarjev, igra vlog, preoblikovanje konca filma, izdelava predstavitev o kulturnih stereotipih lastne kulture in analiza grafičnih elementov filma.

Pestrost in raznolikost opisov pred-, med-, po- oglednih dejavnosti nam pokaže, da se TU zavedajo pomena in potenciala, ki ga ima film kot učno orodje tako za razvijanje jezikovnih zmožnosti, medijske pismenosti in za spodbujanje medkulturnega učenja (razvijanje medkulturne zavesti/medkulturno ozaveščanje, razvijanje medkulturne občutljivosti, razvijanje medkulturne sporazumevalne zmožnosti).

3. PREDLOGI ZA NADALJNE DELO

V prihodnosti se zdi smiselno TU še nadalje sistematično izobraževati o pomenu in nujnosti premišljene in načrtne uporabe filma pri pouku TJ, saj je njegovo uporabo potrebno podrobno presoditi od začetne točke izbora filma, do prilagoditve filma za uporabo v razredu in dejavnosti, ki sledijo ogledu filma. Smiselno se zdi tudi še dodatno poglobiti in nadgraditi znanje TU o uporabnosti filma za spodbujanje empatije ter razumevanja in sprejemanja (drugačnosti)/drugosti. Postopoma bi lahko preko izmenjave mnenj in izkušenj, primerov dobre prakse in strokovnega dialoga oblikovali jasne kriterije za vključitev filma v pouk TJ in znotraj medpredmetnih povezav med tujim jezikom in drugimi jeziki oz. slovenščino oz. drugimi predmeti.

Pripravili:
Petra Založnik
Strokovna sodelavka projekta

Katja Pavlič Škerjanc
Vodja projekta